

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

27. august 2012 • J.nr.: NMK-132-00584 • Ref.: Lilja Kristjánsson, LIKRI-NMKN

AFGØRELSE

i sag om godkendelse til etablering af svinebesætning på en ejendom i Holstebro Kommune.

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 12 i husdyrbrugloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Holstebro Kommunes afgørelse af 1. februar 2012 om etablering af svinebesætning på ejendommen Munkbro Svineavl A/S, Munkbrovej 7, 7500 Holstebro, og afgørelsen står således ved magt.

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter datoen for Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 33.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

---

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af en række omboende, som klager over manglende overholdelse af BAT, påvirkning af nærliggende naturområde, som klagerne mener er forkert kategoriseret af kommunen, over risiko for gylleudslip til Veggen Å samt over lugt og trafik-/transportgener.

Sagens oplysninger

BAT

Der er ansøgt om godkendelse til etablering af en opformeringsbesætning med sohold på 1.100 årssøer svarende til 255,82 DE. Ejendommen er uden husdyrproduktion i dag.

Ved etablering af husdyrbruget opføres 6.321 m² staldbygninger samt 144 m² servicehus. Der etableres ny farestald, drægtighedsstald, løbe- og karantænestald. Den nye farestald etableres med delvist spaltegulv svarende til bedste staldsystem, jvf. BAT byggeblad nr. 106.02-51. Den nye løbe- og karantænestald etableres med delvis spaltegulv og gyllekøling i gyllekanalerne. Den nye drægtighedsstald bliver med delvist spaltegulv, køling af kanalbund og skraber, jvf. BAT byggeblad nr. 106.01-51.

Al gylle fra produktionen afhændes til Maabjerg Bioenergi A/S, og der tages ikke afgasset biomasse retur fra biogasanlægget.

Af miljøgodkendelsen fremgår bl.a. følgende om BAT:

”Den ansøgte årlige ammoniakemission inkl. det fiktive lagerbidrag er på 2.951 kg N/år. Samlet set ligger ammoniakemissionen fra anlægget 18 kg N under den af Holstebro Kommune vurderede BAT emissionsgrænse. Holstebro Kommune vurderer derfor, at det ansøgte projekt lever op til BAT mht. ammoniakemissionen fra anlægget.

Der er stillet vilkår til staldindretning, biologisk luftrensning og gyllekøling samt fodring for at reducere N-emissionen til ovenstående BAT-niveau. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrlovens BAT- og beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt.”

Naturarealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Nævnet kan konstatere, at der inden for 1.000 m fra anlægget ligger følgende naturområder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3: En eng i en afstand af 980 m fra anlægget, et overdrev i en afstand af 560 m fra anlægget og en mose 350 m fra anlægget.

Kommunen har beregnet, at merdepositionen fra det ansøgte projekt på engen vil være ca. 0,1 kg N/ha/år, for overdrevet 0,3 kg N/ha/år og for mosen 0,5 kg N/ha/år. Tålegrænsen for engen ligger mellem 15-25 kg N/ha/år, for overdrevet ligger tålegrænsen mellem 10-25 kg N/ha/år, og for mosen mellem 5-25 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i Holstebro Kommune er ifølge DMU³ på ca. 16,1 kg N/ha/år.

---

³ <http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/>

Det er kommunens vurdering i miljøgodkendelsen, at merdepositionen af ammoniak fra det ansøgte projekt ikke vil føre til tilstandsændringer i det nævnte naturområde, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Lugt

Det er oplyst, at der i forbindelse med det ansøgte projekt mellem ejendommen og naboejendommen vil blive opført en gyllebeholder.

Det fremgår af det elektroniske ansøgningsskema, at den korrigerede geneafstand for anlægget, jf. mere herom nedenfor i afsnittet "retsgrundlaget", er beregnet som følger:

Kategori	Afstand
I. Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	807 m
II. Samlet bebyggelse i landzone ifølge definitionen fastsat i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	523 m
III. Etablering, udvidelse eller ændring ved enkeltboliger	200 m

Der ligger ikke boliger i en vægtet gennemsnitsafstand fra anlægget, som er kortere end geneafstanden. Klagers beboelse er beliggende i landzone 185-190 m vest fra anlægget uden for geneafstanden.

Af Holstebro Kommunes miljøgodkendelse fremgår følgende om vurderingen af lugtgener fra den ansøgte bedrift:

"Samlet vurdering for lugt

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed.

De ejendomme som er beliggende nærmest anlægget vil formodentlig opleve lugt fra anlægget. Da ejendommene ligger i vestlig retning fra svinebruget på (adr.), vil det på varme sommerdage, hvor der kan være østlig vind betyde, at lugten fra svinebruget bæres i retning mod ejendommene. I ansøgningsmaterialet er det anført, at ventilationssystemet er lavet, så vinduer ikke står åbne om sommeren længere. Der stilles vilkår om lukkede vinduer i sommerperioden.

På de afholdte orienteringsmøder borgere fra lokalområdet var der udtrykt bekymring vedr. bl.a. fremtidige lugtgener. Ansøger har valgt at gennemføre følgende tiltag – tiltag som alle er med til at reducerer lugtgenerne.

- 1) Hyppig udslusning der sikrer en kort opholdstid af gødning i staldene på (adr.).
- 2) Etablering af biologisk luftrensning på drægtighedsstalden på (adr.), der reducerer lugtemissionen med 18-73 % afhængig af årstiden/temperaturen.

- 3) Påvirkning af især slagtesvinenes adfærd, som f.eks. i perioder med høje temperaturer ændrer adfærd og afsætter gødning i lejearealet med deraf følgende øget lugtmængde. Periodevis overbrusning i stierne kan normalisere svinenes adfærd
- 4) Opadrettet luftafkast placeret over tag.
- 5) Etablering af miljømodul i ventilationsafkastene, som sikrer en højere lufthastighed.
- 6) Forhøjelse af ventilationsafkastene.
- 7) Fast overdækning på alle gyllebeholdere på (adr.)

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at den lugtreducerende effekt der kan opnås ved hjælp af disse tiltag gør, at svinebrugene ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

Til sikring af, at der ikke sker en uacceptabel lugtemission fra anlægget, stilles der vilkår om, at såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplag m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Ligeledes stilles der vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger."

Kommunen har stillet følgende vilkår i godkendelsen til begrænsning af lugtgener:

"Vilkår 43:

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.

Vilkår 44:

Vinduer og døre i stalde skal altid være lukkede under normal drift af staldene, således at ventilationsanlægget i staldene fører udblæsningsluft fra staldene til tagafkast.

Vilkår 45:

Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplag m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget."

Transport og trafik

Kommunen har i afgørelsen af 1. februar 2012 foretaget en vurdering af transporten og trafikken til og fra den ansøgte bedrift og de gener, som der måtte være i medfør heraf.

Af kommunens afgørelse fremgår bl.a. følgende vedrørende transport og trafik:

"Transport

Det fremgår af ansøgningen, at transporter på offentlig vej til og fra ejendommen sker i forbindelse med levering og afhentning af dyr, levering af olie, afhentning af gylle og døde dyr m.v.

De daglige transporter foregår fortrinsvis indenfor normal arbejdstid – dvs. i perioden 6.00 til 18.00. Transport af grise kan dog forekomme ugens første 5 dage i perioden fra 04.30-18.00 af hensyn til transportørens arbejdsrutiner. Ansøger er dog bevidst om beliggenheden tæt på nabo og tilstræber at transporterne i videst mulig omfang sker efter 6.00.

Skema 1. Oversigt over antallet af årlige transporter:

Type	Antal transporter	
	før udvidelse	efter etablering
Indkøbte foderstoffer	-	30
Fyrings- og dieselolie	-	5/12
Husdyr til/fra husdyrbruget	-	182
Korn	-	65
DAKA	-	39
Dyrlæge	-	24
Antal transporter i alt	-	357

(.....)

Da transporterne normalt ligger i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes det, at støjen ikke vil være væsentligt belastende for omgivelserne.

Holstebro Kommune vurderer ikke, at det samlede antal transporter ligger over, hvad man kan forvente. Holstebro Kommune har vurderet, at transportbelastningen som følge af etableringen af husdyrbruget ikke har nogen trafiksikkerhedsmæssig eller trafikal betydning, idet den øgede transport på vejen svarer til ca. 1 transport om dagen.

Holstebro Kommune kan kun regulere transporter fra eksterne transportører, såsom foderleverancer, ved at meddele afslag på ansøgning om godkendelse, hvilket efter Holstebro Kommunes vurdering ikke er proportionalt i den konkrete sag. Holstebro Kommune vurderer, at transportbelastningen forbi naboer ikke vil øges væsentligt. Herudover skal det påpeges, at det ved regulering af husdyrbrug er praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Det er i ansøgningen oplyst at der etableres en ny fælles privatvej nord for ejendommen, Holstebro Kommune gør opmærksom på, at det påhviler ansøger at opnå tilladelse hertil inden byggeriet igangsættes."

Holstebro Kommune har stillet følgende vilkår for at begrænse generne fra transport og trafik:

"46: Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.

47: Der skal inden etablering af husdyrbruget ansøges om etablering af en ny fælles privatvej jvf. bilag 2."

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger om retsgrundlaget

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. lovens § 12, stk. 2, og § 103, stk. 2.

Kravet om anvendelse af BAT

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Kommunen skal endvidere efter husdyrbruglovens § 23, nr. 1, varetage hensynet til anvendelse af BAT ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 eller § 12.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i det såkaldte IPPC-direktiv⁴. I direktivets artikel 2, nr. 12, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som:

"det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse og i forhold til, om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT skal gennemføres i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt for den pågældende branche eller industrigren, jf. direktivets artikel 2, nr. 12.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af teknologi og produktionsmetoder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i form af en redegørelse bl.a. med dokumentation for, i hvilket omfang husdyrbruget anvender BAT til reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg og udvaskningen af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes, jf. pkt. G, nr. 28.

Det følger af nævnets praksis, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)"⁵ ved vurderingen af, om det ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT. Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg.

---

⁴ Direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (kodificeret udgave).

⁵ De vejledende emissionsgrænseværdier for de forskellige dyretyper findes på Miljøstyrelsens hjemmeside:

http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/bat/BAT-standardvilkaar.htm

Ved en samlet ny godkendelse, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2, gælder kravet om anvendelse af BAT for både nye og eksisterende stalde. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der dog efter lovens forarbejder fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. I forhold til eksisterende anlæg anføres følgende i Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier⁶:

"På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2 har frit valg på hele anlægget."

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Områder beskyttet mod tilstandsændringer og områder, der er særligt sårbare for næringsstofpåvirkning.

Sagen skal behandles efter husdyrbruglovens regler gældende før 15. marts 2015 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regler gældende før 10. april 2011.

Kommunerne skal ved tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens § 12 varetage hensynet til natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning.

En række naturtyper er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Efter denne bestemmelse er der forbud mod at foretage ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper. Natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er efter de for sagen gældende regler ikke omfattet af den specifikke ammoniakregulering i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 (bufferzonerne). Kommunen har i forbindelse med ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven pligt til at håndhæve naturbeskyttelseslovens bestemmelser herom, herunder at der ikke må udøves aktiviteter, som vil medføre tilstandsændringer i et § 3-beskyttet område.

I særlige tilfælde kan kommunen ud fra en konkret vurdering overveje at stille skærpede vilkår, der ligger udover de i bekendtgørelsens bilag 3 fastlagte beskyttelsesniveauer, med henblik på at sikre naturbeskyttelseslovens overholdelse, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 2, jf. stk. 3. Kommunen skal i vurderingen af, om der skal stilles yderligere krav til ammoniakbelastningen for regionale og lokale naturtyper, der ikke er omfattet af husdyrbruglovens § 7, inddrage en vurdering af det pågældende naturområdes naturtilstand og kommunens mål herfor, jf. pkt. 1 D i bilag 4 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

---

⁶ "Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

Kommunen skal derfor foretage en vurdering af, om der er et konkret behov for at fastsætte skærpede vilkår i forhold til natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det følger af nævnets praksis, at kommunen ved vurderingen heraf blandt andet skal inddrage oplysninger om naturområdets følsomhed, herunder oplysninger om naturtyperne i området, og om disses generelle bevaringsmæssige værdi og prioritet, merdepositionen på området som følge af godkendelsen (N/ha/år), afstanden fra anlægget til naturområdet, baggrundsbelastningen med kvælstof samt totaldepositionen fra husdyrbruget.

Skærpelsesmulighederne indebærer, at der kan stilles vilkår svarende til de særlige bufferzoneregler, som er gældende for naturtyper omfattet af husdyrbruglovens § 7.

Kommunen skal i en tilladelse eller godkendelse efter § 10, § 11 eller § 12 fastsætte vilkår, der sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrbruglovens § 19, nr. 2, jf. § 27. Hvis husdyrbruget ligger mindre end 300 meter fra hhv. boliger eller boligområder mv., skal der altid fastsættes sådanne vilkår, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 1, 2. pkt., jf. § 20. Hvis husdyrbruglovens § 19 ikke er opfyldt, skal kommunen meddele afslag på ansøgningen, jf. § 31.

Lugt

Kommunen skal i en tilladelse eller miljøgodkendelse efter § 10, § 11 eller § 12 fastsætte vilkår, der sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrbruglovens § 19, nr. 2, jf. § 27. Hvis husdyrbruget ligger mindre end 300 meter fra hhv. boliger eller boligområder mv., skal der altid fastsættes sådanne vilkår, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 1, 2. pkt., jf. § 20. Hvis husdyrbruglovens § 19 ikke er opfyldt, skal kommunen meddele afslag på ansøgningen, jf. § 31.

Kommunen må endvidere ikke meddele godkendelse, hvis det ansøgte vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastsat i bilag 3, afsnit B, overskrides. Heraf fremgår, at der skal beregnes en geneafstand ud fra både den nye lugtvejledning (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug), og efter FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002). Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Hvis FMK-vejledningen giver den længste geneafstand, kan der foretages en justering af lugtemissionen, hvis husdyrbruget anvender miljøteknologi, som har en dokumenteret effekt på lugtemissionen, ligesom den i vejledningen anviste spredningsmodel i særlige tilfælde med meget afvigende ventilationsforhold kan erstattes af en konkret spredningsberegning med OML-modellen (udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser).

Hvis den beregnede geneafstand er længere end den faktiske afstand fra anlægget til de omkringboende, skal der som udgangspunkt gives afslag, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3. Der fremgår dog følgende af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, om muligheden for at godkende det ansøgte, selvom lugtgeneafstanden er overskredet:

"Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktuelle afstand skal der gives afslag. I enkelte tilfælde kan der dog meddeles godkendelse, f.eks. hvis den ansøgte husdyrproduktion medfører uændrede eller færre lugtgener

end den eksisterende produktion, samtidig med at afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand."

Transport

Det fremgår af bekendtgørelsens bilag 2, punkt D12 og H35, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om virksomhedens interne transportveje samt til- og frakørselsforhold, herunder transport af gødning, dyr mv. Endvidere skal støjbelastningen i forhold til transport vurderes.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 7, stk. 2, skal kommunen i forbindelse med en ansøgning om godkendelse vurdere, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Gener affødt af trafik forbundet med driften af et husdyrbrug kan f.eks. opstå som følge af til- og frakørsel af dyr og foder samt kørsel på offentlig vej ved udbringning og opbevaring af husdyrgødning og anden form for gødning. Ved reguleringen af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med nærheden til landbrug. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet.

I en godkendelse kan der derfor primært stilles vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til virksomheden. For virksomhedens egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- eller frakørsel. Endelig kan der stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning mv. kun må ske på bestemte tidspunkter.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Anvendelse af BAT i det ansøgte projekt

Det følger af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" i sager efter husdyrbruglovens §§ 11 og 12 skal anvendes ved vurderingen af, om ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Efter nævnets beregninger på baggrund af vejledningen må ammoniakemissionen fra produktionen af dyreholdet ikke overstige 2.964,9 kg N/år.

Anvendelsen af de i ansøgningen anførte teknikker og den forudsatte placering af produktionen i de enkelte staldafsnit vil medføre en ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 2.950,8 kg N/år.

Der er angivet 2.396 kg N/år i ansøgningen. Baggrunden for forskellen er, at emissionen fra opbevaringen af gylle ikke er medregnet. Emissionen fra gylleopbevaringen skal efter nævnets opfattelse medregnes, selv om opbevaringen sker på en anden ejendom.

Idet den faktiske emission fra det ansøgte projekt ikke overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi fastsat for det samlede anlæg, finder nævnet, at det godkendte projekt overholder husdyrbruglovens krav om, at husdyrbruget skal begrænse ammoniakemissionen mest muligt ved anvendelse af BAT.

Områder beskyttet mod tilstandsændringer og områder, der er særligt sårbare for næringsstofpåvirkning

Ved vurderingen af, om udvidelsen af et husdyrbrug kan føre til tilstandsforandringer i nærliggende naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, må der efter Natur- og Miljøklagenævnets opfattelse tages udgangspunkt i, om det ansøgte vil indebære en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år.

Medfører det ansøgte en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det ansøgte som altovervejende hovedregel - efter den tilgængelige viden - ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i den pågældende naturtype, uanset hvilken tilførsel der sker samlet set til området på ansøgningstidspunktet.

Hvis det ansøgte vil medføre en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år, må kommunen vurdere, om denne mertilførsel af luftbåren kvælstof kan medføre tilstandsændringer i den pågældende naturtype. Vurderingen må ske under hensyn til områdets tilstand, viden om andre kilder til kvælstoftilførsel til området og oplysninger om baggrundsdepositionen i kommunen. Hvis der ikke foreligger tilstrækkelige og opdaterede oplysninger om områdets tilstand, må dette efter nævnets opfattelse besigtiges af kommunen.

Der findes ikke naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor 1000 m fra staldanlægget, som mertilføres over 1 kg som følge af den ansøgte etablering af husdyrbruget. På den baggrund finder Natur- og Miljøklagenævnet ikke grundlag for at stille skærpede vilkår til ammoniakemissionen fra anlægget.

Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering og fastsætte skærpede vilkår til merdepositionen fra det ansøgte projekt pga. risikoen for tilstandsændring i nærliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Lugt

Natur- og Miljøklagenævnet har fundet, at hvis virksomheden overholder de af kommunen opstillede vilkår, vil den ansøgte produktion ikke medføre væsentlige lugtgener.

Natur- og Miljøklagenævnet har herved lagt vægt på, at der ikke er relevante boliger, bebyggelse eller områder mv. inden for de udregnede lugtgeneafstande, jf. afsnittet "Sagens oplysninger" ovenfor. Der er ikke efter nævnets opfattelse grundlag for at antage, at virksomhedens lugtbidrag til omgivelserne alligevel er uacceptabelt for de omkringboende.

Det bemærkes, at kommunen har foretaget beregningerne for lugt kumulativt, og har vurderet om projektet ville kunne realiseres, hvis begge de i klagen nævnte to bedrifter skulle godkendes.

Transport

Nævnet finder efter en samlet vurdering, at kommunen med de i miljøgodkendelsen fastsatte vilkår på tilstrækkelig vis har søgt at begrænse generne fra transport og trafik, som der vil være i forbindelse med driften af den ansøgte bedrift.

Det af klager anførte kan ikke føre til andet resultat.

Nævnet har lagt vægt på, at en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven primært kan regulere hvilke af ejendommens adgangsveje, som skal anvendes ved transport til og fra bedriften. Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.

Påvirkning af § 7-natur

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt det i klagen omtalte overdrev er omfattet af husdyrbruglovens § 7, er det nævnets opfattelse, at overdrevet på grund af områdets størrelse ikke er omfattet af bestemmelsen.

Risiko for gylleudslip til Vegen Å

Opbevaring af flydende husdyrgødning er nærmere reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsens⁷ kapitel 7. Det er nævnets vurdering, at det ikke er nødvendigt at opstille vilkår, idet kravene til sikring mod gylleudslip følger af husdyrgødningsbekendtgørelsen kapitel 6.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Holstebro Kommunes afgørelse af 1. februar 2012 om etablering af svinebesætning på ejendommen Munkbro Svineavl A/S, Munkbrovej 7, 7500 Holstebro, og afgørelsen står således ved magt.

Hanne Marie Motzfeldt
Specialkonsulent

Lilja Kristjánsson, LIKRI-NMKN
Fuldmægtig

⁷ Bekendtgørelse nr. 764 af 28. juni 2012 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Holstebro Kommune: Naturogmiljø@holstebro.dk

Helle Borum, Heden og Fjorden: hbo@hflc.dk

og pr. brev til:

Laurids Søndergaard, Munkbrovej 7, 7500 Holstebro

Helle Bager, Frugthaverne 19, 7500 Holstebro

Henrik Poulsgaard, Frugthaverne 19, 7500 Holstebro

Niels Peter Øgelund, Munkbrovej 10, 7500 Holstebro

Solvejg Balleby, Munkbrovej 29, 7500 Holstebro